

17.10.2017

LUONNOS HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE YSL:N MUUTTAMISESTA

Ampumaharrastusfoorumi kiittää mahdollisuudesta olla mukana ympäristöministeriössä valmistelussa olevassa lakimuutos Hankkeessa. Lausuntoon on kirjattu hankeyhteistyön historiaa ja Ampumaharrastusfoorumin kanta uuteen ilmoitusmenettelyyn.

Lupamenettelyn keventäminen

Ympäristönsuojelulainsäädännön uudistuksen vaiheessa 3 kerättiin laaja aineisto lupamenettelyn sujuvoittamisen tueksi. Anneli Karjalaisen lausuntokooste projekti 7:n ehdotuksista (14.6.2016) sisälsi esityksen jatkotoimiksi (8.3, kohta 8.). Olisi laadittava selvitys mahdollisuuksista muuttaa joidenkin ampumaratojen luvanvaraisuutta laukausmäärän, sijaintipaikan (etäisyys haitankärsijöistä) tai aselajin mukaan. Lausuntokoosteen mukaan ainakin PLM, ELYT (12), Ampumaharrastusfoorumi, Joensuu tukevat ehdotusta.

Selvitystyön/hankkeen nimeksi tuli ALUKE ja hankkeesta järjestettiin työpaja Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) tiloissa 25.10.2016. Ammuntaa edustavat tahot olivat työpajassa hyvin edustettuna. Hyvähenkisen vuorovaikutuksen tuloksena syntyi joukko ehdotuksia. Näistä koottu muistio päätyi myöhemmin liitteeksi ympäristöministeriön raporttiin 10/2017 ampumaratojen lupamenettelyn keventämismahdollisuuksista.

Nyt lausuntokierroksella olevaa luonnosta hallituksen esitykseksi on luontevaa tarkastella yhdessä YMRA 10/2017:n ampumaradoille tarjoamien vaihtoehtojen kanssa.

Kuulemistilaisuudessa 15.5.2017 esitetty Kuntaliiton lista liitteeseen 4, ilmoitusmenettelyyn siirrettävistä toiminnoista, oli ampumaharrastuksen kannalta nyt lausunnolla olevaa luonnosta myönteisempi. Erityisesti metsästyksen pienet radat otettiin paremmin huomioon: *(14a) Ulkona sijaitseva ampumarata; kivääriradat < 5 000 ls/a, pienoispistooli- ja -kivääriradat < 10 000 ls/a, tarkkuutuspaikat, yksittäiset ampumakilpailut.* Kuulemistilaisuudessa 19.4.2017 esitetty, ilmoitusmenettelyyn liittyvää kuulemista koskeva säädösteksti sisälsi näkyviin kirjoitetun mahdollisuuden ilmoituksen tekijälle suorittaa kuuleminen itse (115 d § esitetty 3. momentti). Tämä vaihtoehto olisi hyvä olla näkyviin kirjoitettuna joko säädöksessä taikka perusteluissa.

Uusi ilmoitusmenettely

HE-luonnoksessa esitelty ja perusteltu ilmoitusmenettely on ”vähäisten ampumaratojen” perustamisen ja muuttamisen kannalta oikeansuuntainen ratkaisu. Lupaviranomaiselle jää harkintavaltaa paikallisten olosuhteiden huomioon ottoon. Oletettavasti YSL:n tasosta tarkennettu kuultavien joukko ja uudet tiedottamismenettelyt nopeuttavat ilmoituksen käsittelyä.

Ilmoitusvelvolliset on lueteltu YSL:n liitteessä 4. Liitteessä 4 ilmoitusvelvollisiksi säädetyt ampumaradat on rajattu kovin tiukoin kriteerein: Ulkona sijaitsevat pienoispistooli- ja pienoiskivääriradat, joiden laukausmäärä on alle 10000 laukausta vuodessa. Teknisesti rajausta on kaunis ja laukausmäärä on linjassa ampumaratalain (763/2015) vähäisen ampumaradan määrittelyn kanssa. Käytännössä tiukka rajausta sulkee ilmoitusmenettelyn käytön pois useimpien ratojen kohdalla. Ilmoitusmenettelyyn pääsyn edellytyksiä tulisi parantaa.

Suora lainaus YMRA 10/2017:n kuvailulehdeltä antaa säädöstekstin valmistelijalle hyvän pohjan:

*Selvityksen mukaan kevyemmän menettelyn piiriin voisivat kuulua pääsääntöisesti ympäristövaikutuksiltaan vähäiset ampumaradat kuten tarkkuutuspaikat, yksittäisten ampumakilpailujen järjestäminen ja pienoiskivääreille ja pienoispistoolleille tarkoitetut radat, joissa laukauss määrä on enintään 10 000 laukausta vuodessa. **Kevyemmän menettelyn piiriin voisivat lisäksi kuulua** kivääriradat, joilla ammutaan enintään 10 000 laukausta vuodessa ja joilla on käytössä teknisiä, haittojen muodostumista ennalta ehkäiseviä ratkaisuja/tai toimintamalleja (esimerkiksi käytetään äänenvaimentimia ja/tai ammutaan konttiin käyttäen aliääniluoteja) ja jos rata ei ylitä valtioneuvoston päätöksessä ampumaratojen aiheuttaman melutason ohjearvoista (53/1997) säädettyjä melun ohjearvoja. Keventämisen mahdollisia kriteereitä voisivat olla meluhaittojen osalta myös etäisyys asutukseen tai muuhun vastaavaan melulle herkkään toimintaan.*

Pienospistoolikaliiperin (.22) ottaminen luonnoksessa kriteeriksi vähäiselle ampumaradalle on ymmärrettävä lähtötasona. Perusteltua on kysyä, paljonko meluriskiä tai maaperän pilaantumisen riskiä .32-kaliiperin salliminen pistooliammunnassa toisi. Hiljaisten patruunoiden käyttö lupa tulisi kirjoittaa säädöstekstiin.

Ampumaharrastusfoorumille on tärkeää, että pienillä pistooliradoilla voidaan ampua myös 9 mm:n patruunaa käytävillä aseilla. Meluhaitta on oletetusti .22 kaliiperin patruunan melun aiheuttamaa suurempi, mutta sen torjuntaan ollaan valmiita tekemään työtä.

Pienten ampumaratojen perustamisen ja ylläpidon suurin tarve liittyy metsästyksen. Tällaisten ratojen pääsy ilmoitusmenettelyyn estyy, ellei ilmoitusmenettelyyn pääsyn perusteita muuteta. Etäisyys asutukseen tai muuhun meluherkkään toimintaan voi olla haaste, mutta pienellä riistanhoitoyhdistyksen radalla tähän pystytään vastaamaan. Alussa viitatussa Kuntaliiton luettelossa on esitetty ilmoitusmenettelyyn *kivääriradat < 5 000 ls/a, pienoispistooli- ja -kivääriradat < 10 000 ls/a, tarkkuutuspaikat, yksittäiset ampumakilpailut*. Metsästysaseiden tarkkuutus on hyvä suorittaa ampumaradalla.

Ampumaratalain valmistelussa päädyttiin kompromissina 10 000 laukauksen määrään rajana vähäiselle ampumaradalle. Tuolloin ja vielä lain eduskunnan valiokuntavaiheessa harrastajakunta esitti suurempaa laukauss määrää (50 000). Ampumaharrastusfoorumi on laukauss määrän korottamisen kannalla. Ympäristöllisesti ampumaratalain laukauss määrä 10 000 ls vuodessa tarkoittaa 10 000 haulikonlaukausta ratarakentamiseen (haulien putoamisalue). Olemme esittäneet vähäisen ampumaradan laukauss määrän ympäristölliseksi määrittelyksi ratarakenteeseen kertyvään vuotuisen lyijymäärään pohjautuvaa taulukkoa:

*10 000 haulikon laukausta tai
25 000 kiväärin laukausta tai
40 000 pistoolin laukausta tai
100 000 .22 laukausta*

Taulukon laukauss määrät näyttävät ympäristöllisesti suurilta. Teknisillä ratkaisuilla pystytään paikallisesti poistamaan ympäristöriskit. Esimerkiksi taulukossa mainittu .22 laukauss määrä pienoiskiväärillä ammuttuna ja aliäänipatruunaa (normaali .22lr) käyttäen on naapurustolle äänetön (alle 40 dB).

BAT:in mukaisuus tulisi ottaa huomioon

Ampumaharrastusfoorumin aikaisemmissa lupamenettelyä koskeneissa lausunnoissa on lähdetty riskin arvioinnista ja peruuttamattoman ympäristövahingon torjunnasta ampumaratojen luokittelussa. Alhaisen riskin rata ansaitsee helpotetun menettelyn. Ympäristöriskin alentamiseen tähtääviä toimia tulisi kannustaa hallintomenettelyä sujuvoittamalla. Riskiperusteisen tarkastelun perustaksi sopii hyvin BAT-opas (Suomen ympäristö 4/2014).

Ennakollisesta valvonnasta jälkikäteiseen

Ampumaratalain tuoman omavalvonnan (ratavastaava, järjestyssäännöt, sanktiointi) myötä ratojen käyttö on entistäkin paremmassa hallinnassa. Ilmoitusmenettely on luonteeltaan ennakollista valvontaa, mutta lupamenettelyyn verrattuna ilmoitusmenettely siirtää ampumaratojen valvonnan painopistettä ennakollisesta valvonnasta jälkikäteiseen valvontaan. Mahdollisten jälkikäteisten valitusten aiheuttamia kustannuksia saattaa syntyä. Vähäisen ampumaradan melun kiusallisuus tulee arvioitavaksi jo kuulemisvaiheessa ja mahdollisissa ennakoneuvotteluissa. Pienen, paikkakuntaa palvelevan radan melu ei useinkaan ole kiusallista, eikä aiheuta kustannusriskiä.

Saku Liehu
Puheenjohtaja
Ampumaharrastusfoorumi